

تأثیر میزان اعتماد و حمایت اجتماعی ادراک شده زنان شاغل در کلان شهر

اصفهان بر میزان احساس امنیت اجتماعی

فاطمه ماه آورپور^۱، فهیمه ماه آورپور^۲

از صفحه ۱۵۳ تا ۱۷۷

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۱/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۲/۴

چکیده

هدف و زمینه: مفهوم احساس امنیت یکی از مهم‌ترین مفاهیم و شاخص‌های حوزه سلامت اجتماعی تلقی می‌شود؛ فرسایش سرمایه اجتماعی از مهم‌ترین پیامدهای ناامنی به شمار می‌رود. امروزه با بروز فرسایش سرمایه اجتماعی در شهرها، مطالعه موضوع امنیت اجتماعی ضرورت یافته است. پژوهش حاضر با هدف سنجش احساس امنیت اجتماعی زنان شاغل کلان‌شهر اصفهان با تأکید بر میزان اعتماد و حمایت‌های اجتماعی ادراک شده‌شان به عنوان دو شاخص مهم سرمایه اجتماعی انجام پذیرفت.

روش تحقیق: پژوهش حاضر، از منظر هدف کاربردی و طبق روش پیمایشی انجام شده است. اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق آزمون و از نمونه‌ای شامل: ۱۲۶ نفر از زنان شاغل شهر اصفهان و به روش نمونه‌گیری در دسترس فراهم شده است. آزمون امنیت اجتماعی دارای آلفای کرونباخ ۰/۸۷، آزمون حمایت اجتماعی ادراک شده ۰/۷۹ و آزمون اعتماد اجتماعی ۰/۸۹ است. همچنین، برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار Smart PIs بهره گرفته شد.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان داد که حمایت اجتماعی و اعتماد اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی زنان شاغل اصفهانی رابطه معنی‌داری دارد.

کلیدواژه‌ها: احساس امنیت اجتماعی، حمایت اجتماعی ادراک شده، اعتماد اجتماعی، امنیت اجتماعی.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران، نویسنده‌مسئول.

fatemamahavarpoor@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت بازرگانی، دانشکده اقتصاد، مدیریت علوم اداری، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

mahavarpoor205@gmail.com

مقدمه و بیان مسئله

امنیت و احساس امنیت همیشه از نیازهای بنیادی بشر بوده‌اند. به تعبیر پکاوسی^۱، عصر پس از انقلاب فرانسه که آزادی بالاترین هدف انسان بود، به عصری تغییر یافته است که جستجوی امنیت جمعی مشخصه آن است (هلنی^۲، ۲۰۱۰؛ به نقل از عنایت، موحد و حیدری، ۱۳۹۰: ۸۲). به رغم این این قدمت و منزلت محوری و رفیع، «امنیت» همچنان مفهومی توسعه نیافته، مبهم، نارسا، ماهیتا جدال برانگیز و شخصیتا متباین و متناقض است (تاجیک، ۱۳۷۹: ۳۷). مفهوم کلی امنیت، بر «احساس آزادی از ترس» یا «احساس ایمنی» که ناظر بر امنیت مادی و روانی است تأکید دارد (بنی فاطمه، علیزاده اقدم و صبوری، ۱۳۹۵: ۳۰)، آن چنان که بسیاری از تئوریسین‌ها امنیت را به مثابه یکی از نیازهای اساسی انسان در نظر می‌گیرند (اوسلر^۳، ۲۰۰۲؛ الدریج^۴، ۲۰۰۵؛ و کارینگ^۵، ۱۹۸۷. به نقل از نیازی و فرشادی، ۱۳۹۰: ۱۳۲). مازلو نیز در طبقه‌بندی هرم نیازهای اساسی انسان، نیاز به ایمنی را در رتبه دوم نیازهای ضروری قرار داده است (شیخی، کمالی و جهان آرا، ۱۳۹۰: ۳۹)؛ چراکه انسان‌هایی که از لحاظ فردی و اجتماعی احساس امنیت می‌کنند با آرامش خاطر اهداف خود را دنبال کرده و امکان موفقیت آن‌ها افزایش می‌یابد (چلبی^۶، ۱۳۸۳: ۲۰). از این رو برخی از پژوهشگران احساس امنیت را مقدم را بر امنیت دانسته و معتقدند که واکنش‌های افراد در جامعه به میزان ادراک و دریافت آن‌ها از امنیت در جامعه وابسته است (هزار جریبی، کشوری، فاروقی و متقدم، ۱۳۹۳: ۵). بررسی‌های انجام گرفته در کشورهای مختلف بیانگر این است که عموماً احساس امنیت بین شهروندان در اکثر نقاط دنیا به نسبت وجود امنیت، پایین‌تر است، این نسبت در ایران در مقایسه با کشورهای انگلیس و استرالیا با توجه به میزان وجود امنیت بسیار پایین است (نادری، جاهد و شیرزاده، ۱۳۸۸: ۶۳). بنابراین تا زمانی که از نظر فرد، در جامعه امنیت وجود نداشته باشد، احساس امنیت نیز وجود نخواهد داشت (هزار جریبی، کشوری، فاروقی و متقدم، ۱۳۹۳: ۵).

سرمایه اجتماعی که حاصل شکل‌گیری و استقرار ارزش‌ها، هنجارها، سنت‌ها و عرف‌ها و قواعد به‌صورتی خودجوش و در بستری از روابط متقابل اجتماعی است، زمینه‌ساز همکاری، اعتماد و مشارکت فعال و مثبت در زندگی اجتماعی از جانب افراد است. بدین ترتیب سرمایه اجتماعی با تأمین نوعی امنیت معنایی برای فرد که به واسطه معنادهی سنت‌ها، ارزش‌ها و قواعد به زندگی افراد در جامعه حاصل می‌آید، فرد را از گرفتار آمدن در دامن ناهنجاری‌ها، انحرافات و جرم و جنایت به مثابه مظاهر ناامنی اجتماعی و مشارکت منفی در جامعه به دور می‌دارد. بر این اساس سرمایه اجتماعی که خود حاصل عمل متقابل افراد در طول زمان و در بستری اجتماعی است، با استقرار خود به جهت‌دهی و معنادهی رفتار افراد می‌پردازد و از این رو با زمینه‌سازی رفتار هنجارمند، نقشی تعیین‌کننده در

¹ pekka kuusi

² helne

³ osler

⁴ eldrige

⁵ caring

⁶ chalabi

امنیت اجتماعی ایفا می‌کند (تقی‌لو، ۱۳۸۵: ۲۳۹). به بیان دیگر اعتماد، حمایت و احساس امنیت به عنوان ارتزاق‌های همگانی غیرمادی زندگی جمعی، موجب آرامش و آسایش افراد شده و حتی، محافظت از ارتزاق‌های جمعی مادی (مانند هوا یا آب) هم بر این منابع غیرمادی متکی‌اند (باتسن^۱، ۱۹۹۸ به نقل از عنایت، موحد و حیدری، ۱۳۹۱: ۸۳).

طبق نتایج تحقیقات انجام گرفته در حوزه امنیت اجتماعی این‌گونه اذعان شده است که بدون اعتماد نمی‌توان به دوام و پایداری نظم و امنیت جامعه خوش بین بود؛ اهمیت اعتماد در روابط و پیوندهای اجتماعی به گونه‌ای است که می‌توان اعتماد را عنصر اساسی زندگی اجتماعی تلقی کرد که زمینه همکاری و تعامل را در ابعاد مختلف جامعه گسترش می‌دهد (بحری پور و رستگار خالد، ۱۳۹۲: ۱۰). در این شرایط، افراد بدون نیاز به کنترل رسمی و بر پایه اعتماد متقابل به یکدیگر، بر روابط خود نظارت می‌کنند و تنها در چنین صورتی افراد در جامعه احساس امنیت کرده و نظم و ثبات در جامعه حاکم می‌شود. در فضای مبتنی بر اعتماد ابزارهای چون زور و کنترل رسمی ضرورت خود را از دست داده و افراد بر پایه حسن ظن در روابط اجتماعی به مبادلات در خانواده و جامعه می‌پردازند. اعتماد یکی از جنبه‌های مهم روابط انسانی و زمینه‌ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است (فعلی، گرجی کرسامی، سیاه چشم و احسانی فر، ۱۳۹۷: ۷۸). همان‌طور که قبلاً اشاره شد، شواهد علمی بسیاری دال بر کاهش اعتماد اجتماعی در تمام ابعاد و سوگیری عاطفی و خاص‌گرا در روابط کنشگران در تمام سطوح در جامعه ایران وجود دارد.

پژوهشی که در مورد ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در سال ۱۳۸۰ توسط دفتر طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام گرفت، نشان می‌دهد که به‌طور کلی بی‌اعتمادی در میان افراد جامعه حاکم است (یاری و هزار جریبی، ۱۳۹۱: ۴۱). با توجه به تاثیر اعتماد اجتماعی بر امنیت اجتماعی جهان‌بخش گنجه و حسینی پور (۱۳۹۶) و دسترنجی و ملاحی (۱۳۹۶) و یعقوبی، ایمانی، گزمه و رهدار (۱۳۹۷) گزارش دادند که بین امنیت اجتماعی و اعتماد اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج بررسی رضاپور و باقری (۱۳۹۷) در نمونه‌ای متشکل از ۳۸۴ شرکت‌کننده نشان داد که بین احساس امنیت اجتماعی و اعتماد اجتماعی همبستگی وجود دارد. نتایج بررسی جکسون^۲ (۲۰۰۶)؛ جنسن و سوددنسن^۳ (۲۰۱۶) و ویلسون دنجز^۴ (۲۰۰۰) نشان دادند که مسلماً پیوندی بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی وجود دارد و این‌که هر چه زنان از اعتماد اجتماعی بیشتر و بالاتری برخوردار باشند، احساس امنیت بیشتری خواهند داشت. حمایت اجتماعی از دیگر مفاهیم مرتبط با ارتقاء احساس امنیت است، بدون شک از معیارهای مهمی که با مفهوم امنیت در هم تنیده شده، حمایت اجتماعی است (جوادیان و فراست، ۱۳۹۶: ۱۹۲). حمایت اجتماعی به‌عنوان حمایت افراد از یکدیگر که به‌صورت مالی و عاطفی در زمان نیازمندی و یا به‌عنوان بخشی از حیات روزمره فراهم آمده باشد (مرکز آمار استرالیا، ۲۰۰۳ به نقل از قاسمی، فائقی و امیر، ۱۳۹۲: ۱۵). مفهوم حمایت

¹ bateson

² Jackson

³ Jensen & Svendsen

⁴ Wilson-Doenges

اجتماعی ادراک شده به حمایت از دیدگاه ارزیابی شناختی فرد از محیط و روابطش با دیگران می‌نگرد (استریت و فرانکلین^۱، ۱۹۹۲: ۸۲). نظریه‌پردازان حمایت اجتماعی ادراک شده بر این امر اذعان دارند که تمام روابطی که فرد با دیگران دارد حمایت اجتماعی محسوب نمی‌شوند. به بیان دیگر روابط منبع حمایت اجتماعی نیستند، مگر آن که فرد آن‌ها را به‌عنوان منبعی در دسترس یا مناسب برای رفع نیاز خود ادراک کند (قائدی و یعقوبی، ۱۳۸۷: ۷۰). شواهدی در دست است مبنی بر اینکه گاهی کمک‌هایی که به فرد می‌شود نامناسب و بد موقع است یا این‌که خلاف میل خود فرد است (آوریده و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۲). از این‌رو در حمایت اجتماعی ادراک شده عمدتاً درک خود فرد از حمایت که مهم هست (هوانگ و همکاران^۲، ۲۰۲۰: ۲ و شفر، کانی و لازاروس^۳، ۱۹۸۱: ۳۸۴). پژوهش ویور^۴ (۲۰۱۰: ۲۶) در ایالات متحده نشان داد که حمایت اجتماعی با احساس امنیت زنان دارای رابطه معنادار است و زنانی که در خانواده خود مورد توجه همسر و حتی فرزندان خود هستند، احساس امنیت بیشتری دارند. بررسی شفر و موس^۵ (۱۹۹۸) نشان دادند که حمایت اجتماعی احساس امنیت افراد را بهبود می‌بخشد. زن و کوان و ژو^۶ (۲۰۱۸)؛ لندمن و همکاران^۷ (۲۰۰۵) و لیو، گو و زو^۸ (۲۰۱۶) و سطح پایین‌تر حمایت اجتماعی خطر ناامنی را افزایش می‌دهد (جوادیان و فراست، ۱۳۹۶ و هوگز و همکاران^۹، ۲۰۰۴). همچنین پژوهش کرد زنگنه، محمدیان و سهرابی (۱۳۹۵) با هدف مطالعه تطبیقی احساس امنیت اجتماعی در بین زنان سرپرست خانوار و زنان دارای سرپرست انجام گرفته است. یافته تحقیق بیانگر این است متغیر حمایت اجتماعی قوی-ترین رابطه را با احساس امنیت اجتماعی در هر دو گروه زنان داشته است.

امروزه اکثر صاحب‌نظران بر این باورند که دستیابی به رشد و توسعه پایدار بدون مشارکت هدفمند گروه‌های مختلف مردم از جمله زنان امکان‌پذیر نیست. جامعه ایران نیز که در مسیر توسعه گام برمی‌دارد در کلیت جامعه و مخصوصاً کلان‌شهرها، در سال‌های اخیر شاهد افزایش حضور اجتماعی زنان در عرصه‌های عمومی مانند دانشگاه‌ها و محیط‌های کاری بوده است. اما حضور زنان در صورتی اثر مورد نظر را خواهد داشت که زنان از احساس امنیت کافی برخوردار باشند ولی نتایج بسیاری از مطالعات در شهرهای مختلف از جمله شهر اصفهان انجام گرفته است، نشان می‌دهد که احساس امنیت زنان در مقایسه با مردان در سطوح پایین‌تری قرار دارد (احمدی و حیدری، ۱۳۹۳؛ مختاری و همکاران، ۱۳۹۱).

از این‌رو، پژوهش‌های بسیاری در حوزه امنیت اجتماعی و عوامل موثر بر آن صورت گرفته است، اما تاکنون پژوهشی در زمینه تاثیر اعتماد و حمایت اجتماعی ادراک شده بر امنیت اجتماعی شاغل

¹ Streeter & Franklin

² Hughes, Tomlinson, Blumenthal, Davidson, Sketch & Watkins

³ Schaefer, Coyne & Lazarus

⁴ Weaver

⁵ Schaefer & Moos

⁶ Zhen, Quan & Zhou

⁷ Landman-Peeters, Hartman, van der Pompe, , den Boer, Minderaa, & Ormel

⁸ Liu, Gou & Zuo

⁹ Hughes, Tomlinson, Blumenthal, Davidson, Sketch Jr & Watkins

زنان صورت نگرفته است. بنابراین، نگارنده در پژوهش حاضر با توجه به اهمیت نکات ذکر شده، درصدد بررسی تاثیر میزان اعتماد و حمایت اجتماعی ادارک شده زنان شاغل بر احساس امنیت اجتماعی آنان است و از آنجایی که اعتماد و حمایت ادراک شده به عنوان مهم ترین شاخص سرمایه اجتماعی محسوب می شود، آن را به عنوان متغیر مستقل و اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی در نظر می گیرد و به دنبال پاسخ گویی علمی و تحقیقی به این سوال اصلی است «آیا اعتماد اجتماعی و حمایت اجتماعی ادراک شده بر احساس امنیت اجتماعی تاثیر دارد»؟

پیشینه تجربی پژوهش

فرضی زاده، حقی و آقازاریاتی (۲۰۱۵) در پژوهشی به تحلیل «احساس زنان از امنیت اجتماعی و شادی اجتماعی» پرداختند.

یافته ها نشان داد که امنیت اجتماعی تاثیر مثبتی در شادی روانی، اجتماعی و روانی زنان دارد. از طرف دیگر، ابعاد سه گانه سعادت اجتماعی نیز تاثیرات مثبت و معنادار بر یکدیگر دارد. علاوه بر این، نقش واسطه ای امنیت اجتماعی تاثیر مثبت و معناداری بر زنان روستایی گذاشته است. استانکو^۱ (۱۹۹۳) در پژوهشی به تحلیل «زنان هراسناک: جنسیت، امنیت شخصی و ترس از بزه کاری» پرداختند. نتایج نشان داد که میزان ترس از بزه کاری گزارش شده زنان سه برابر بیشتر از مردان است.

سولماز آوریده و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان نقش واسطه ای حمایت اجتماعی ادراک شده در تاثیر بخشودگی بین فردی بر سلامت اجتماعی در دانشجویان بر اساس یافته های پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که حمایت اجتماعی و بخشودگی در سلامت اجتماعی دانشجویان نقش دارند.

فعلی، گرجی، سیاه چشم و احسانی فر (۱۳۹۷) در پژوهشی به «تحلیل احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین زنان شاغل در شهرداری ساری» پرداختند. نتایج نشان داد که بین سن، احساس محرومیت نسبی با احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد. در حالی که بین احساس همبستگی اجتماعی، احساس مشارکت اجتماعی، احساس بیگانگی اجتماعی، اعتماد اجتماعی، گرایش دینی و احساس امنیت اجتماعی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

حمیدی پور و رجبی (۱۳۹۷) در پژوهشی به تحلیل «پیش بینی احساس امنیت اجتماعی بر اساس هویت اجتماعی، هوش فرهنگی و معنویت» پرداختند. نتایج نشان داد که بین احساس امنیت اجتماعی با درجه معنوی، نگرش معنوی و توانایی معنوی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین احساس امنیت اجتماعی با هوش فرهنگی، شناخت فرهنگی و انگیزش فرهنگی رابطه معناداری دارد و با فراشناخت فرهنگی و رفتار فرهنگی رابطه ندارد. همچنین، نتایج تحلیل رگرسیون نشان می دهد که متغیر هویت اجتماعی در پیش بینی متغیر امنیت اجتماعی بیشترین اهمیت را دارد.

¹ Stanko

احمدی و کلدی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان و عوامل اجتماعی موثر بر آن» نشان دادند که بین امنیت محل سکونت و حمایت اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی زنان رابطه معنادار وجود داشته و متغیرهای مذهبی، پوشش مناسب، پایگاه اقتصادی-اجتماعی و رسانه‌های ارتباط فرهنگی، رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی نشان ندادند.

قاسمی، مهدوی و کلدی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه‌ای شهر زنجان)» پرداختند. به عبارتی، با افزایش سطح سرمایه اجتماعی دانشجویان زمینه افزایش سطح احساس امنیت فراهم می‌گردد. مشارکت اجتماعی به‌عنوان یکی از مولفه‌های سرمایه اجتماعی با ضریب ۰/۲۸، هم بستگی معنی‌داری با احساس امنیت دانشجویان دارد؛ اگرچه مولفه‌های انسجام اجتماعی در مقایسه با سایر مولفه‌های سرمایه اجتماعی همبستگی پایینی با احساس امنیت اجتماعی دارد، اما معنی‌داری ضریب همبستگی این مولفه با متغیر احساس امنیت (۰/۱۶) نشان می‌دهد که انسجام اجتماعی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار در احساس امنیت است و با افزایش انسجام اجتماعی، زمینه افزایش احساس امنیت فراهم می‌شود.

ستارزاده، شهریاری و ابوذر زاده (۱۳۹۵) در پژوهشی به تحلیل «بررسی عوامل اجتماعی موثر بر احساس اجتماعی زنان (مطالعه موردی زنان شهر رامسر در سال ۱۳۹۵)» پرداختند. نتایج بیانگر این است که ارتباط معناداری بین احساس امنیت اجتماعی و متغیرهای مستقل حمایت اجتماعی، احساس محرومیت نسبی، فضای رشد اخلاقی و فرهنگی، و تلقی از عملکرد پلیس وجود دارد. جهانگیری و مساوات (۱۳۹۲) پژوهشی را تحت عنوان «بررسی عوامل موثر بر امنیت اجتماعی زنان مورد مطالعه: زنان ۱۵-۴۰ سال شهر شیراز» انجام داده‌اند. نتایج بیانگر این است که عواملی چون؛ وضعیت تاهل، رضایت از وضعیت ظاهری، حمایت خانواده، چگونگی برخورد دیگران و تعهد مذهبی از عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی در میان زنان هستند که در این میان حمایت خانواده بیشترین تاثیر را دارد.

ذاکری هامانه، افشانی و عسکری ندوشن (۱۳۹۱) به پژوهشی تحت عنوان «بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد» پرداختند. نتایج حکایت از رابطه مستقیم و معنادار سرمایه اجتماعی و ابعاد سه‌گانه آن با احساس امنیت اجتماعی است. هماهنگی یافته‌های پژوهش حاضر با نظریات گیدنز، جانسون، پارسونز و بوردیو در تبیین نقش تقویت سرمایه اجتماعی بر میزان افزایش احساس امنیت اجتماعی و ضرورت بسترسازی جهت ایجاد و تقویت سرمایه اجتماعی آحاد جامعه را آشکار می‌سازد.

مظلوم خراسانی و اسمعیلی (۱۳۸۹) پژوهشی را تحت عنوان «بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد در سال ۸۶-۱۳۸۵ و عوامل موثر بر آن» را به انجام رسانده‌اند. نتایج نشان داد که استفاده از وسایل ارتباط جمعی، نگرش به حجاب، طراحی شهری، تصور فرد از خود، خانه‌دار بودن و حمایت اجتماعی از مهم‌ترین عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی است.

نوآوری پژوهش فعلی با مطالعات صورت گرفته

امنیت (عینی و ذهنی)، به رغم مزلو پایه مهم حیات بشری بوده و تحت تاثیر محیط، شرایط فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی است. در این میان امنیت اجتماعی شهروندان به دلیل ارتباط آن با توسعه، مشارکت اجتماعی و حفظ نظم محیطی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی در دنیای امروز محسوب می‌شود. تحقیق‌های مورد مطالعه، صرفاً به یکی از متغیرها مورد نظر این پژوهش یعنی «حمایت اجتماعی» و «اعتماد اجتماعی» و «احساس امنیت اجتماعی» پرداخته‌اند و در خصوص ارتباط بین این سه متغیر تحقیقی یافت نشد. همچنین، در بحث مربوط به متغیر وابسته یعنی «احساس امنیت اجتماعی» اکثر تحقیقات امنیت اجتماعی را از ابعاد اقتصادی، سیاسی و نظامی و اطلاعاتی مورد بررسی قرار داده بودند در حالی که در تحقیق حاضر امنیت را از ابعاد مختلف حمایت اجتماعی (حمایت هیجانی، حمایت اطلاعاتی، حمایت ملموس، مهربانی و تعامل اجتماعی مثبت) و اعتماد اجتماعی (رفتار مبتنی بر اعتماد کردن، تمایلات همکاری جویانه، صراحت، صداقت و اطمینان) مورد بررسی قرار نداده‌اند.

چارچوب نظری پژوهش

در این بخش ابتدا به صورت مختصر به تعریف احساس امنیت پرداخته می‌شود. سپس نظریه‌های علمی مربوط مطرح می‌شود و ادامه تعاریف و مباحث نظری مربوط به اعتماد و حمایت اجتماعی آورده می‌شود. احساس امنیت حالتی است که آحاد جامعه هراس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی-های مشروع خود نداشته باشند و به هیچ وجه حقوق آنان به مخاطره نیفتند. احساس امنیت را می‌توان در سطح فردی (در حوزه روانشناسی) و در سطح جمعی (در حوزه جامعه‌شناسی) مورد تعمق قرار داد. در سطح روان‌شناختی افراد احساس امنیت را به صورت‌های گوناگون یعنی اعتماد، آرامش و رهایی از اضطراب و ترس در رابطه با برآورده نیازهای خود در حال و آینده تجربه می‌کنند؛ بنابراین، امنیت اولایک احساس است؛ ثانیاً این احساس مربوط به رفع نیازهای خود در آینده است. در سطح جامعه‌شناختی احساس امنیت در واقع یک تولید اجتماعی است، یعنی همه نهاد‌های اجتماعی در شکل‌گیری آن نقش ایفا می‌کنند. گیدنز به طرح «امنیت وجودی» به عنوان یکی از صورت‌های مهم امنیت پرداخته است و از ضرورت «امنیت وجودی» برای مقاومت در مقابل هجوم گسترده و بی سابقه مخاطرات نهاد‌های مدرنیت سخن می‌گوید. گیدنز احساس امنیت را به اعتماد ربط می‌دهد. به نظر او دو نوع قابلیت اعتماد وجود دارد یک نوع قابلیت اعتمادی که در بین افرادی که آشنایی کامل با هم دارند صورت می‌گیرد، که مبنای آن شناخت دقیق و آشنایی طولانی است و افراد صلاحیت برای قابلیت اعتماد را به صورت تجربی به یکدیگر اثبات کرده‌اند؛ نوع دوم قابلیت اعتمادی است که در بین افرادی صورت می‌گیرد که به صورت تجربی از هم شناخت کامل ندارند و به اصطلاح نسبت به هم غریبه‌اند؛ اما افراد تحت تاثیر نظام‌های تخصصی مجبورند به

دیگران اعتماد کنند. گیدنز^۱ در پاسخ به این سوال که «امنیت وجودی چگونه حاصل می‌شود؟ بحث اعتماد بنیادین را مطرح می‌کند. اعتماد بنیادین تشکیل‌دهنده رابطه‌ای است که جهت‌گیری عاطفی و شناختی به سوی دیگران، به سوی دنیای عینی و به سوی هویت شخص از آن سرچشمه می‌گیرد (شایگان، صارمی و عباسی، ۱۳۹۴: ۹۷ و ۹۸).

از نظر پارسونز^۲ در جامعه با مسئله‌ای به نام انتقال ارزش‌های اساسی به افراد روبه‌رو هستیم؛ و این ارزش‌هاست که کیفیت عمل افراد را تعیین می‌کند و در بقای نظم سهیم است؛ زیرا اعضای یک جامعه ارزش‌های آن را می‌پذیرند و به هنجارهای آن گردن می‌نهند. پارسونز مانند دورکیم دلیل این امر را افرادی می‌داند که آن هنجارها و ارزش‌ها را درونی می‌کنند و از این طریق آن ارزش‌ها و هنجارها جزء اعتقادات درونی، امتیازات شخصی و انتظارات افراد از یکدیگر می‌شود. پارسونز می‌گوید: به دلیل وجود اشکال سازمان یافته‌ای مانند خانواده و نظام‌های تعلیم و تربیت که ارزش‌های استقرار یافته را در اعضای جدید جامعه القا می‌کند و در هر جامعه ارزش‌ها رو به سوی ثبات دارند؛ جامعه برای رسیدن افراد به اهداف، وسایل متناسب تعبیه کرده و زمینه رفع نیاز افراد در جامعه فراهم می‌شود؛ در این فرایند ارزش‌ها و هنجارهای مشترک پذیرفته شده بر رفتار افراد حاکمیت کرده و یکپارچگی و وفاق عمومی به دست می‌آید؛ نتیجه این یکپارچگی و وفاق احساس امنیت افراد در جامعه است (شایگان، صارمی و عباسی، ۱۳۹۴: ۹۸). پارسونز چهار بعد برای نظم اجتماعی طرح می‌کند که عبارتند از ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی؛ او برای عنصر امنیتی به عنوان یکی از شاخص‌های سیاست چهار بعد در نظر می‌گیرد که عبارتند از امنیت مالی، امنیت فکری، امنیت جمعی و امنیت جانی (دسترنج و ملاحی، ۱۳۹۵: ۵۰). امنیت اقتصادی به برخورداری افراد از درآمد پایه، یا از طریق اشتغال درآمدزا یا به‌وسیله شبکه سلامت (تامین) اجتماعی، اطلاق می‌شود. لازمه امنیت اقتصادی داشتن شغل مطمئن و درآمدزا می‌باشد. منظور از امنیت جانی احساس فرد برای حفاظت از سلامت و زندگی‌اش در مقابله با تهدیدات بیرونی اعم از اجتماعی، محیطی و بهداشتی است که وجود و کیفیت سلامتی‌اش را به خطر می‌اندازند. منظور از احساس امنیت فکری، نداشتن نگرانی نسبت به بیان آزادانه افکار و نظرات خود است بدون اینکه مورد توبیخ و تنبیه قرار گیرد. احساس امنیت جمعی به احساس فرد برای شرکت آزادانه در گروه‌ها، انجمن‌ها و احزاب گوناگون و نیز حفظ این گروه‌ها اشاره دارد (هزار جریبی و حامد، ۱۳۹۱).

اعتماد اجتماعی

با واکاوی مفهومی و کارکردی اعتماد اجتماعی می‌توان استدلال کرد که روابط و مشارکت اجتماعی خمیرمایه اعتماد اجتماعی است در قالب اعتماد بین شخصی و تعمیم یافته گسترده و شعاع این روابط سهم و نقش کلیدی پیدا می‌کند چرا که افراد در حوزه‌ای قرار می‌گیرند که جزء شمول اخلاقی است. بنابراین در چنین فضایی کسی در صدد آسیب رساندن به دیگران نیست و از میزان آسیب‌پذیری کاسته می‌شود و در نتیجه عواملی که بیشترین مانع را در ایجاد و تقویت

¹ giddens

² parsons

اعتماد به وجود می‌آورد مثل اضطراب، نگرانی و ترس وجود ندارد (جزینی و نوری نژاد، ۱۳۹۳). با ازبین رفتن ترس و نگرانی‌ها تغییر مهمی حاصل می‌شود و دوستی‌ها افزایش می‌یابد، با تقویت دوستی، مودت، اخوت و تعهد در ابعاد مختلف شکل می‌گیرد و افراد در آن حوزه نسبت به یکدیگر احساس مسئولیت می‌کنند در این حالت احساس امنیت در اجتماع تقویت می‌گردد که خود تبیین کننده اعتماد اجتماعی به عبارت دیگر وجود اعتماد در سطح بین شخصی و اعتماد تعمیم یافته، در تعاملات چهره به چهره و سایر تعاملات اجتماعی فضایی را پدید می‌آورد که افراد و خانواده‌ها می‌تواند با آسودگی خاطر و احساس امنیت شروع به فعالیت نماید (جوادیان و فراست، ۱۳۹۶: ۱۹۴). به نظر جانسون^۱ (۱۹۹۳) شخص برای ایجاد ارتباطات اجتماعی باید بتواند فضای آکنده از اعتماد ایجاد نماید که در نتیجه، ترس‌های خود و دیگری را از طرد شدن کاهش داده، امید به پذیرش، حمایت و تایید را ارتقاء بخشد. طبق دیدگاه وی، اعتماد یک خصیصه شخصیتی ثابت و تغییر ناپذیر نیست، بلکه جنبه‌ای از روابط اجتماعی است که مدام در حال تغییر و پویایی است و این اعمال اجتماعی افراد است که سطح اعتماد را در روابط اجتماعی آنها افزایش یا کاهش می‌دهد. همچنین، اعمال اجتماعی آن‌ها در ایجاد و حفظ اعتماد در روابط دوسویه و کنش‌های هر دو طرف از اهمیت زیادی برخوردار است (باقریانی، ۱۳۹۴: ۹۸ و ۹۹). هر چند مفهوم اعتماد، حالت انتزاعی و پیچیده‌ای دارد و به سادگی نمی‌توان عناصر و ابعاد آن را مشخص کرد، ولی جانسون (۱۹۹۳) معتقد است که در یک رابطه مبتنی بر اعتماد (اعتماد کننده و فرد مورد اعتماد)، این عناصر وجود دارند: صراحت و باز بودن، سهم کردن، پذیرش، حمایت، تمایلات همکاری جویانه، رفتار مبتنی بر اعتماد، رفتار قابل اعتماد، اعتماد کننده بودن و قابلیت اعتماد داشتن (کتابی، ادیبی، قاسمی و ده چشمه، ۱۳۸۹: ۱۰۶). سطح اعتماد در محدوده یک رابطه اجتماعی، بر اساس توانایی و گرایش افراد برای اعتماد کردن و قابل اعتماد بودن، به طور گسترده در حال تغییر است. هنگامی شما اعتماد کننده تلقی می‌شوید که در معرض ارتباط با دیگران و نیل به یک نتیجه سودمند یا مضر از این ارتباط باشید. به بیان خاص، وقتی شما، خود، امین بوده و خواهان پذیرش و حمایت آشکار از دیگران باشید، اعتماد کننده هستید. زمانی شما قابل اعتماد هستید که به اقدام تهور آمیز شخصی، پاسخگو باشید و این تضمین ایجاد گردد که شخص مقابل، شاهد نتایج سودمند خواهد بود. به بیان دقیق‌تر، شما وقتی قابل اعتماد هستید که نسبت به شخص مقابل، ابراز استقلال، حمایت و همکاری کنید؛ همانند زمانی که شما نسبت به صراحت و اعتماد وی، متقابلاً پاسخ و عکس‌العمل مساعد نشان دهید (باقریانی، ۱۳۹۴: ۹۸ و ۹۹).

حمایت اجتماعی

حمایت اجتماعی نقش مهمی در تضمین پویایی و کارآمدی هر جامعه ایفا کرده و یکی از محورهای ارزیابی سلامتی جوامع مختلف محسوب می‌گردد. منظور از حمایت اجتماعی کمک یا حمایتی است که از جانب اعضای شبکه‌های اجتماعی برای فرد فراهم می‌شود، از ویژگی‌های تعلق

¹ Johnson

به شبکه ارتباطی، داشتن تعهدات متقابل نسبت به یکدیگر است که از عناصر حمایت اجتماعی محسوب می‌گردد (صابر و نصرت آبادی، ۱۳۹۳). اعتقاد بر این است که حمایت اجتماعی به سه طریق در برخورد با تنیدگی و استرس به فرد کمک می‌کند: اولاً، اعضای خانواده، دوستان و سایر افراد می‌توانند مستقیماً حمایت ملموسی به شکل منابع مادی در اختیار یک شخص قرار دهند (مثلاً قرض دادن پول، خرید مایحتاج زندگی و مواظبت از کودکان) ثانیاً، اعضای شبکه اجتماعی می‌تواند با پیشنهاد اقدامات متنوعی، فرد را از حمایت اطلاعاتی خود برخوردار سازند و این اقدامات متنوع، می‌تواند به حل مشکلی که موجب تنیدگی و استرس شده، کمک کند. این پیشنهادها به شخص کمک می‌کند تا به مشکل از دیدگاه جدیدی نگاه کند، بدین ترتیب آن را حل کرده یا آسیب‌های ناشی از آن را به حداقل برساند. ثالثاً، افراد شبکه اجتماعی می‌توانند با اطمینان بخشی دوباره به فرد در خصوص این که شخص مورد علاقه، بارزش و محترم است، از وی حمایت عاطفی به عمل آورند (قاسمی پور و جهانبخش گنجه، ۱۳۸۹). حمایت اجتماعی یکی از پیامدها و محصولات سرمایه اجتماعی است که شامل حمایت اقوام و خویشاوندان، و همسایگان می‌باشد و سه بعد کمک عینی یا ابزاری، اطلاعاتی و عاطفی را در بر می‌گیرد. حمایت عینی یا ابزاری دلالت بر موجود بودن حمایت فیزیکی دارد. در این نوع حمایت، کمک از افرادی کسب می‌شود که نزدیک و صمیمی هستند. حمایت اطلاعاتی شامل کمک به فهم یک مسئله و مشکل است. این نوع حمایت، دلالت بر اطلاعاتی دارد که فرد می‌تواند در برابر مسائل شخصی و محیطی از آن استفاده کند. حمایت عاطفی به منابع مرتبط با داشتن کسانی دلالت دارد که برای دل‌داری و احساس اطمینان، فرد می‌تواند به آن‌ها رجوع کند. افرادی که دارای منابع عاطفی کافی‌اند، نوعاً احساس می‌کنند دیگرانی را دارند که هنگام برخورد با مشکلات می‌توانند به آن‌ها مراجع کنند. حمایت اجتماعی ساختاری و حمایت اجتماعی کارکردی. حمایت اجتماعی ساختاری بر جنبه‌های ساختاری روابط اجتماعی دلالت می‌کند. این جنبه‌ها به طور کلی عبارتند از ترتیب و برنامه زندگی (بدین معنی که آیا شخص به تنهایی زندگی می‌کند یا با دیگران)، فراوانی تعاملات اجتماعی، مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی یا درگیری در شبکه اجتماعی (گروهی از افراد که ممکن است سطوح متنوعی از تماس با یکدیگر داشته باشند). حمایت اجتماعی کارکردی نیز اصولاً به کارکردهای متعددی که حمایت ممکن است فراهم کند اشاره دارد. از جمله این نوع حمایت می‌توان به ابزار حالات روانی مثبت یا حمایت عاطفی، اظهار موافقت با عقاید و یا احساسات شخص، ابزار احساس تشویق آمیز و دلگرم کننده و یا کارکردهای دیگر مانند تامین مشورت، ارائه اطلاعات و تامین کمک‌های اطلاعاتی اشاره کرد (جوادیان و فراست، ۱۳۹۶: ۱۹۸ و ۱۹۹). راتوس^۱ معتقد است که حمایت اجتماعی اثرات نامطلوب فشار روانی را از پنج طریق، تعدیل و تضعیف می‌کند:

(۱) توجه عاطفی: شامل گوش دادن به مشکلات افراد و ابزار احساسات همدلی، مراقبت، فهم و قوت قلب دادن

^۱ Ratus

۲) یاری رسانی: یعنی ارائه حمایت و یاری، که به رفتار انطباقی و سازگارانه می‌انجامد.

۳) اطلاع رسانی: ارائه راهنمایی و توصیه جهت افزایش توانایی مقابله‌ای افراد با تنش‌ها و مشکلات

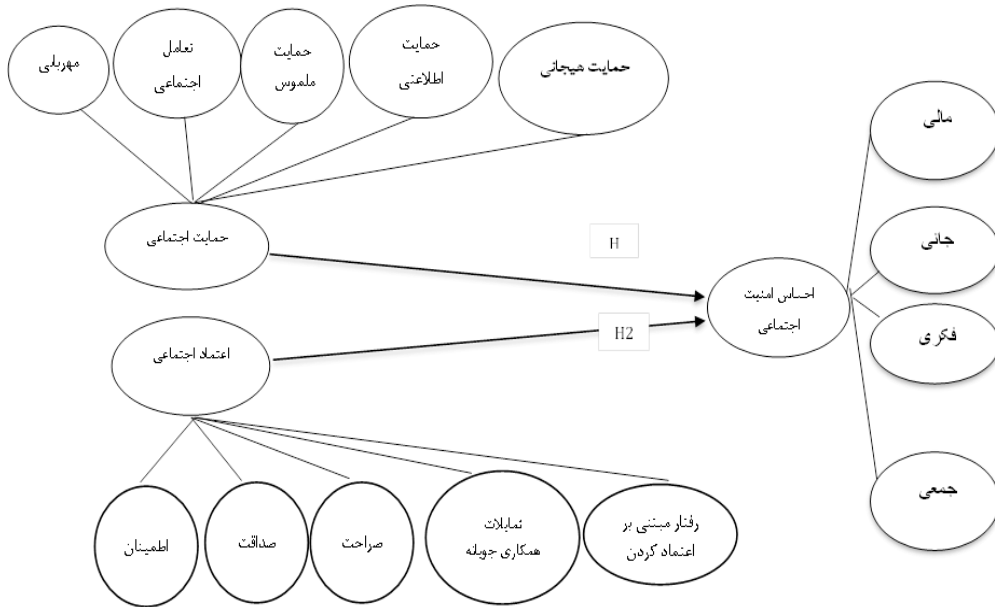
۴) ارزیابی: ارائه بازخورد و پس‌خوراند از سوی دیگران در زمینه چگونگی عملکرد که می‌تواند منجر به تصحیح عملکرد شود.

۵) جامعه‌پذیری: دریافت حمایت اجتماعی معمولاً به‌واسطه جامعه‌پذیری به‌وجود می‌آید و در نتیجه اثرات سودمندی به‌دنبال می‌آورد (بخشی پور، پیروی و عابدیان، ۱۳۸۴).

رابطه امنیت اجتماعی با اعتماد و حمایت اجتماعی ادراک شده

پانتام^۱ متعقد است سرمایه اجتماعی در مقایسه با نهادهای رسمی، نیروهای قضایی و پلیس که به شیوه اقتدارآمیز و مبتنی بر اجبار عمل می‌کنند، به شیوه‌ای غیر رسمی و غیراقتدارآمیز منجر به تامین امنیت اجتماعی می‌شود. سرمایه اجتماعی بدین ترتیب مکانیسمی اخلاقی برای جامعه‌پذیری ایجاد می‌کند که هرگز نمی‌تواند به شیوه‌های کارگزارانه و تحمیلی حاصل شود. این واقعیت از بررسی تجربه کشورهایی که به شیوه‌ای اقتدارآمیز خواهان ساختن انسان و جامعه‌ای مطلوب بوده‌اند، به روشی قابل استنتاج است. جامعه مدنی بستر شکل‌گیری، تکوین و استقرار سرمایه اجتماعی به شیوه‌ای خودجوش، غیررسمی و غیرتاسیسی است و از این رو راهبرد تقویت سرمایه اجتماعی به‌عنوان یکی از مجراهای عمده تامین اجتماعی محسوب می‌شود (تقلی لو، ۱۳۸۴). پس می‌توان گفت، فقدان سرمایه اجتماعی مترادف با بروز انحرافات اجتماعی و تهدیدی برای احساس امنیت است. چون سرمایه اجتماعی وجود هنجارهای رفتاری مبتنی بر تشریک مساعی را منعکس می‌کند، انحرافات اجتماعی بالفعل نیز بازتاب نبود سرمایه اجتماعی خواهد بود (اختر محقق، ۱۳۸۵: ۶۲). علی‌رغم افزایش اهمیت امنیت در جوامع، ابزار، شیوه‌ها و رویکردهای ایجاد و حفظ آن، دستخوش تحول حیرت‌آوری شده است. در جوامع گذشته اقتدار و کنترل و نظارت نهادهای رسمی، نماد قدرت و امنیت به شمار می‌رفت ولی در عصر جدید؛ عنصر اصلی ثبات، نظم و امنیت مقدار سرمایه اجتماعی است. بنابراین، رابطه علی میان سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی وجود دارد و می‌توان با تقویت سرمایه اجتماعی، امنیت اجتماعی را در جامعه گسترش داد (ذاکری هامامه، افشانی و ندوشن، ۱۳۹۱: ۸۷). در نهایت مدل نظری پژوهش طبق نمودار (۱) پیشنهاد می‌گردد.

¹ Putnam

شکل ۱: مدل مفهومی تمنائی فر و منصوری نیک (۱۳۹۲)؛ صفاری نیا و شریف (۱۳۸۹)؛ دسترنج و ملاحی، (۱۳۹۵).

فرضیه H1: حمایت اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه H2: اعتماد اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی تاثیر مثبت و معناداری دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر را می‌توان از حیث هدف، پژوهشی کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی به حساب آورد که در صدد بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان شاغل در کلان شهر اصفهان با تاکید بر نقش اعتماد و حمایت اجتماعی است. در این پژوهش، احساس امنیت اجتماعی متغیر وابسته (امنیت مالی، جانی، فکری و جمعی) و متغیرهای مستقل شامل حمایت اجتماعی (حمایت هیجانی، حمایت اطلاعاتی، حمایت ملموس، مهربانی و تعامل اجتماعی مثبت)، اعتماد اجتماعی (رفتار مبتنی بر اعتماد کردن، تمایلات همکاری‌جویانه، صراحت، صداقت و اطمینان) می‌باشند. آزمون احساس امنیت اجتماعی محقق ساخته است. نمره‌گذاری گویه‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای به صورت «کاملاً موافق=۵»، «موافقم=۴»، «تا حدودی موافقم=۳»، «مخالفم=۲» و «کاملاً مخالفم=۱» انجام شده است.

مقیاس حمایت اجتماعی شربون و استوارت (MOS-SSS, ۱۹۹۱): مقیاس حمایت اجتماعی را شربون و استوارت در سال ۱۹۹۱ ساخته‌اند و پس از آن در پژوهش‌های دیگر از آن استفاده شده است. این آزمون که میزان حمایت اجتماعی دریافت شده را به وسیله آزمودنی می‌سنجد، شامل ۱۹ ماده حمایت عملکردی است و پنج بعد از حمایت اجتماعی را اندازه می‌گیرد که عبارتند از:

حمایت هیجانی (بیان عاطفه مثبت، درک همدلانه و ترغیب بیان احساسات)؛ حمایت اطلاعاتی (پیشنهاد نظر، اطلاعات، راهنمایی یا بازخورد)؛ حمایت ملموس (تامین کمک مادی و مساعدت رفتاری)؛ تعامل اجتماعی مثبت (داشتن فعالیت‌های لذت‌بخش و سرگرم کننده با دیگران)؛ و مهربانی (اظهار عشق، عاطفه و دوستی). این آزمون یک ابزار خودگزارشی است که آزمودنی میزان مخالفت یا موافقت خود با هر یک از عبارات در یک مقیاس پنج گزینه‌ای مشخص می‌سازد. پایین ترین امتیاز در این آزمون ۱۹ و بیشترین امتیاز ۹۵ است. نمره بالای آزمودنی در این مقیاس بیانگر آن است که آزمودنی از حمایت اجتماعی مطلوبی برخوردار است. شریون استوارت ضرایب پایایی این آزمون را با روش آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس‌های حمایت هیجانی، حمایت اطلاعاتی، حمایت ملموس، تعامل اجتماعی مثبت و مهربانی و مقیاس کل به ترتیب ۰/۹۶، ۰/۹۶، ۰/۹۲، ۰/۹۴، ۰/۹۱ و ۰/۹۷ گزارش کرده‌اند. جهان بخشیان و زندی پور ضریب پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ گزارش کرده‌اند (تمنائی فر و منصوری نیک، ۱۳۹۳: ۱۵۵).

آزمون اعتماد اجتماعی توسط صفاری نیا و شریف (۱۳۸۹) بر اساس نظریه جانسون (۱۹۹۳) که مشتمل بر پنج شاخص صداقت، صراحت، تمایلات همکاری جویانه، اطمینان و اعتماد کردن می‌باشد، طراحی شده است. آزمون مذکور پس از ساخته شدن، از نظر مفهومی و دقت به کارگیری کلمات معادل و جمله بندی مناسب توسط چند تن از متخصصان روانشناسی مورد بازبینی قرار گرفته است. برای رفع نواقص و ابهامات مفهومی و رسیدن به ترکیب بندی سلیس و کم نقص تر، آزمون توسط گروهی از دانشجویان تکمیل و از آنان خواسته شده تا نظرات خود و کلمات و نکات مبهمی را که احتمالاً مخاطب را دچار اشتباه می‌کند علامت گذاری کرده و توضیح دهند. این آزمون از نوع مداد-کاغذی و خودگزارش دهی است و مشتمل بر ۲۵ گویه می‌باشد. گویه های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ خرد مقیاس «رفتار مبتنی بر اعتماد کردن»، گویه‌های ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ خرد مقیاس «تمایلات همکاری جویانه» گویه‌های ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ خرده مقیاس «صراحت»، گویه های ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰ خرده مقیاس «صداقت» و گویه‌های ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵ خرده مقیاس «اطمینان» را می‌سنجد. نمره گذاری گویه‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج درجه ای به صورت «کاملاً موافق=۵»، «موافق=۴»، «نظری ندارم=۳»، «مخالف=۲» و «کاملاً مخالف=۱» انجام شده است. بنابر این، حداقل و حداکثر نمره کسب شده از این آزمون به ترتیب برابر با ۲۵ و ۱۲۵ است. لازم به ذکر است که گویه‌های ۲، ۴، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۳، ۲۴ به صورت معکوس نمره گذاری شده‌اند (تاجیک اسماعیلی، ۱۳۹۳). تعیین پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که ضرایب به دست آمده در جدول (۱) آمده است و آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق از آستانه ۷۰ درصد بالاتر بوده است که حاکی از پایایی مناسب ابزار پژوهش است. در این تحقیق، از مقیاس ترتیبی و پنج درجه‌ای لیکرت در طیفی بین کاملاً موافق تا کاملاً مخالف تعریف شده است. از نظر قلمرو زمانی در پاییز ۱۳۹۸ انجام گرفته است. قابل ذکر است که هری و همکاران (۲۰۰۹) با تحلیل بحث های طرح شده پیرامون حجم نمونه در مدل های معادله ساختاری، پیشنهاد زیر را برای حداقل حجم نمونه ۱۰۰ واحد برای مدل‌هایی که شامل ۵ یا تعداد کمتری سازه هستند و هر سازه با تعداد بیشتر از ۳ معرف

اندازه‌گیری شده بیان کرده‌اند. با توجه به اینکه جامعه آماری پژوهش شامل زنان شاغل شهر اصفهان است. به دلیل اینکه حجم جامعه پژوهش نامحدود است، برای تعیین حجم نمونه مورد نیاز ابتدا ۳۰ آزمون به صورت تصادفی بین زنان شاغل توزیع شد و عدد ۰/۵۷ به عنوان انحراف معیار، متغیر اصلی پژوهش (احساس امنیت اجتماعی) به دست آمد. محاسبه انحراف معیار با در نظر گرفتن دقت ۰/۱ و سطح اطمینان ۰/۹۵ انجام گرفت و تعداد افراد نمونه ۱۲۶ نفر مشخص شد.

$$\varepsilon = \frac{z^2 \frac{\alpha}{2} \alpha^2}{\varepsilon^2} = \frac{(1/96)^2 (0/57)^2}{(0/1)^2} = 126$$

یافته‌های پژوهش

آزمون فرضیه‌ها و مدل نظری

این پژوهش با توجه به اهداف و فرضیه‌ها طراحی شده، از روش‌های مختلف آمار توصیفی و استنباطی برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است. همچنین در این تحقیق از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شده و نرم افزار Smart PLS جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. این روش برای ارزیابی مدل‌های معادلات ساختاری سه قسمت را تحت پوشش قرار می‌دهد (۱) بخش مربوط به مدل اندازه‌گیری (۲) بخش ساختاری (۳) بخش مدل کلی (مدل اندازه‌گیری و ساختاری). مدل اندازه‌گیری، چگونگی توضیح و تبیین متغیرهای پنهان توسط متغیرهای آشکار (سؤالات) و مدل ساختاری چگونگی پیوند متغیرهای پنهان با یکدیگر را نشان می‌دهد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

برازش مدل بیرونی

مدل بیرونی در روش PLS با مدل اندازه‌گیری در معادلات ساختاری مطابقت می‌کند. از این رو شاخص‌های برازش رایج در مدل‌های اندازه‌گیری PLS برای متغیرهای مکنون پژوهش در جدول (۱) ارائه شده است و به سه شاخص تعیین‌کننده برای ارزیابی مناسب بودن نحوه سنجش متغیرها در مدل‌های PLS که عبارت‌اند از: میانگین واریانس استخراج شده، آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی نیز اشاره شده است. مطابق جدول هر سه شاخص برای تمامی متغیرها در سطح مناسب قرار دارند.

جدول ۱: آلفای کرونباخ، میانگین واریانس استخراجی و ضرایب پایایی ترکیبی

سازه	شاخص و (بارعاملی)		آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراجی						
احساس امنیت اجتماعی	امنیت جمعی	۰/۹۰	امنیت مالی	۰/۸۷						
		۰/۶۹								
		۰/۷۳								
		۰/۷۴								
	امنیت فکری	۰/۶۳	امنیت جانی							
		۰/۷۰								
		۰/۸۵								
		۰/۹۵								
حمایت اجتماعی	حمایت اطلاعاتی	۰/۷۹	تعامل اجتماعی مثبت	۰/۷۹						
		۰/۸۲								
		۰/۷۱								
		۰/۷۷								
	حمایت هیجانی	۰/۶۲	مهربانی							
		۰/۸۶								
		۰/۷۶								
		۰/۸۰								
		حمایت هیجانی	۰/۵۵		حمایت ملموس					
			۰/۷۲							
			۰/۶۴							
			۰/۸۶							
اعتماد اجتماعی	صداقت	۰/۸۶	اطمینان	۰/۸۹						
		۰/۵۸								
		۰/۸۷								
		۰/۸۸								
		۰/۸۳								
	تمایلات همکاری جوانه	۰/۶۴	صراحت							
		۰/۸۹								
		۰/۷۹								
		تمایلات همکاری جوانه	۰/۶۲		۰/۸۸					
					رفتار مبتنی بر اعتماد کردن					
					۰/۹۰					
					۰/۹۰					
Ave= ۰/۸۷ CR= ۰/۶۶	۰/۷۸	۰/۷۲	۰/۶۶	۰/۸۴	۰/۷۶	۰/۹۵	۰/۹۵			
Ave= ۰/۶۰ CR= ۰/۸۵	۰/۷۲	۰/۷۷	۰/۶۷	۰/۷۴	۰/۸۹	۰/۷۸	۰/۸۰	۰/۶۴	۰/۸۷	۰/۸۶
Ave= ۰/۵۹ CR= ۰/۹۱	۰/۷۴	۰/۸۳	۰/۹۲	۰/۵۰	۰/۸۲	۰/۹۲	۰/۸۴	۰/۸۸	۰/۹۰	۰/۹۰

برازش مدل درونی (ساختاری) پژوهش

پس از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری نوبت به برازش مدل ساختاری پژوهش می‌رسد. با توجه جدول فوق می‌توان گفت که مقدار R^2 مربوط به متغیر احساس امنیت اجتماعی قوی است. همچنین مطابق با نتایج برازش معیار Q^2 ، قابلیت نسبتاً قوی پیش‌بینی مدل و برازش مناسب مدل ساختاری تأیید می‌شود.

جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل درونی پژوهش

شاخص برازش	حد مطلوب شاخص	احساس امنیت اجتماعی
ضریب R^2	۰/۷۵ و ۰/۵۰، ۰/۲۵ ضعیف، متوسط و قوی	۰/۴۴
معیار Q^2	۰/۰۲ و ۰/۱۵، ۰/۳۵ ضعیف، متوسط و قوی	۰/۳۳

برازش مدل کلی معیار (GOF)

برای برازش مدل کلی که هر دو بخش مدل اندازه‌گیری ساختاری را کنترل می‌کند، معیار به ترتیب زیر محاسبه می‌گردد.

جدول ۳: بررسی برازش مدل کلی

متغیر	احساس امنیت اجتماعی
Communality	۰/۵۳
GOF	$\sqrt{\text{Communality} \times R^2} = ۰/۶۸$ برازش قوی

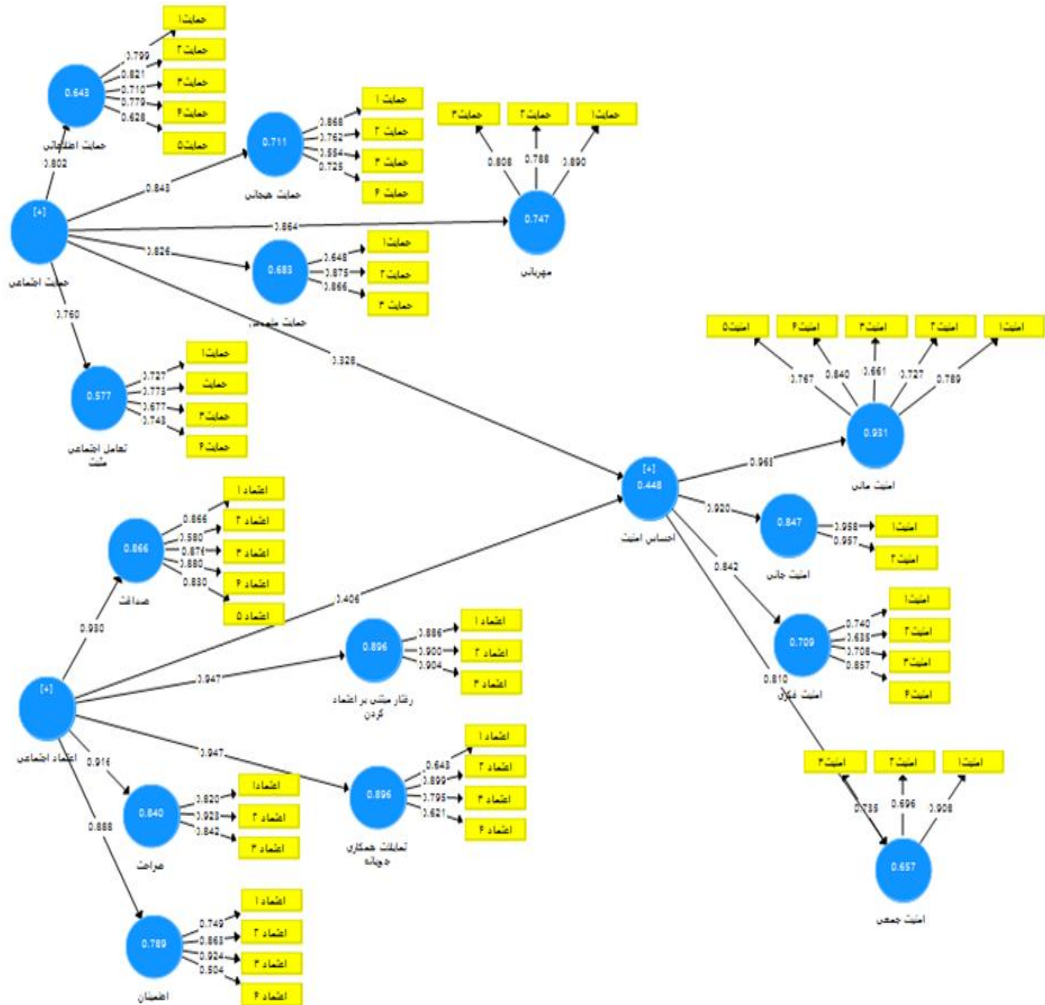
ملاک تأیید فرضیه به این صورت است که ضرایب مسیر مثبت و ضریب معناداری بالاتر از ۱/۹۶ می‌باشد. در جدول زیر نتایج بررسی فرضیه‌ها ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
فرضیه اصلی ۱: H ₁ : حمایت اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی زنان تاثیر مثبت و معنادار دارد.	۰/۳۲	۱۷/۲	پذیرش فرضیه
فرضیه اصلی ۲: H ₂ : اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی زنان تاثیر مثبت و معنادار دارد.	۰/۴۰	۲/۰۷	پذیرش فرضیه

مدل آزمون شده پژوهش

مدل مفهومی آزمون شده در شکل (۲) و (۳) ارائه شده است. اعداد نوشته شده بر روی خطوط در شکل (۲)، همان ضرایب مسیر است و اعداد درون هر دایره نشان دهنده مقدار R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون زای مدل است. بارهای عاملی تمامی سوالات در مدل ترسیم شده از ۰/۴ بزرگتر است. اعداد نوشته شده بر روی خطوط در شکل (۳)، ضرایب تی به این صورت است که این ضرایب باید از ۱/۹۶ بیشتر باشند تا بتوان در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار بودن آن‌ها را تایید ساخت (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

شکل ۲: مدل آزمون شده پژوهش (ضرایب مسیر و بارهای عامل)

هر دو بعد واقعی و تصویری را در بر می‌گیرد. حمایت اجتماعی یعنی این احساس که شخص مورد توجه دیگران است و دیگران برای او ارزش قائلند و این‌که او به یک شبکه اجتماعی متعلق است (ریاحی، وردی نیا و پورحسین، ۱۳۸۹). پس شاید بتوان گفت این احساس حمایت اجتماعی در یک جامعه عامل بسیار مهمی در تامین امنیت افراد آن جامعه دارد و میزان برخورداری از محبت، مراقبت، توجه و کمک دریافت شده فرد از سوی دیگران باعث ایجاد حس امنیت و همبستگی عاطفی می‌شود.

یافته‌های تجربی حاصل از فرضیه اعتماد اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی (ضریب مسیر ۰/۴۰ و آماره معناداری ۲/۰۸) معنادار و مثبت است. به عبارتی با افزایش یک واحد اعتماد اجتماعی، احساس امنیت اجتماعی ۰/۴۰ افزایش می‌یابد. نتیجه این پژوهش با نیازی و فرشادفر (۱۳۹۰)؛ یعقوبی، ایمانی، گزمه و رهدار (۱۳۹۷) و رضاپور و باقری (۱۳۹۷) همخوانی و مطابقت دارد. در تبیین این یافته اشاره می‌شود زمانی که افراد یک جامعه اعتماد بالایی به مردم و نهادهای و سازمان‌های مختلف جامعه داشته باشند، رفتارهای آن‌ها را قابل قبول‌تر دیده و در نتیجه آن، احساس امنیت بیشتری دارند. این اعتماد اجتماعی خود به خود منجر به مشارکت اجتماعی و همبستگی اجتماعی بیشتر فرد و جامعه می‌شود. فرد حاضر است برای جامعه و سازمانش از خودگذشتگی بیشتر انجام دهد، نتیجه چنین کاری بالا رفتن احساس امنیت اجتماعی فرد و به وجود آمدن آسایش و بهره‌روی بیشتر فرد در سازمان می‌شود. همچنین، زمانی که فرد احساس از خودبیگانگی کمتری داشته باشد، سازمان را متعلق به خود دانسته و از خودگذشتگی بیشتری در برابر مشکلات سازمان دارد و این منجر به احساس امنیت فرد می‌شود فعلی، گرجی کرسامی، سیاه چشم و احسانی فر (۱۳۹۷). شاید بتوان گفت، فقدان اعتماد در روابط افراد، باعث کاهش امنیت اجتماعی در بین افراد خواهد شد. بنابراین ایجاد فضایی مملو از اعتماد زمینه مناسبی برای رشد احساس امنیت خواهد شد.

پیشنهادها

با توجه به یافته‌های این پژوهش، موارد زیر به‌عنوان پیشنهاد ارائه می‌شود:

۱- با توجه به یافته‌های تحقیق امنیت مالی زنان شاغل با احساس امنیت اجتماعی همبستگی دارد و با افزایش امنیت مالی زنان احساس امنیت اجتماعی آنان نیز افزایش می‌یابد. همه افراد خواهان امنیت مالی هستند اما بعضا شاید با مشکلاتی مواجه شوند که بر توانایی‌شان برای رسیدن به آن تاثیر می‌گذارد. زنان برای رسیدن به این امنیت مالی احتمالا مسیر پر پیچ و خمی مواجه خواهند شد. از جمله این مشکلات پایین بودن میزان درآمد که همین باعث می‌شود که میزان پس‌انداز، میزان خدمات اجتماعی و حق بازنشستگی زنان کمتر باشد و دقیقا به همین خاطر است که زنان مجبورند از درآمد پایین خود بهتر مراقبت کنند تا بتوانند در صورت تجرد، جدایی یا بیوه شدن بعد از ازدواج از پس زندگی خود برآیند. از این‌رو پیشنهاد می‌گردد دولت و نهادهای سازمانی با توجه به مشکلات در سر راه زنان برای رسیدن به امنیت مالی باید تمهیدات لازم را فراهم سازند.

۲- یافته‌های این مقاله نشان داد که یکی از عوامل اصلی موثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان شاغل برخورداری از حمایت اجتماعی است. در گذشته بیشتر وقت زنان صرف کارها و مسئولیت‌های روزانه در خانه می‌شد اما حالا دیگر دوره این حرف‌ها نیست و زنان صرفاً نقش مادر خانه را ایفا نمی‌کنند و در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی خانواده نقش فعال‌تری ایفا می‌کنند؛ یکی از دلایل اصلی‌اش این است که آنها هم نان‌آور خانه می‌شوند. پس زنان اگر متاهل هستند باید بتواند بین کارخانه و بیرون تعادل به وجود بیاورند. اگر صاحب فرزند هستند برنامه کاری‌شان را طوری تنظیم کنید که هم بتواند به فرزند خود رسیدگی کند، هم از شغلشان عقب نماند. بنابراین، زنان نیازمند به حمایت هم از درون و هم از بیرون خانواده هستند.

- احمدی، محمد و کلدی، علیرضا. (۱۳۹۲). احساس امنیت اجتماعی زنان و عوامل اجتماعی موثر بر آن؛ شهر سنندج. فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی. ۱۳(۴۹): ۲۰-۱.
- اخترمحقق، مهدی. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی، بی جا: مولف.
- آوریده، سولماز؛ اسدی مجره، سامره؛ مقتدر، لیلا؛ عابدینی، مریم؛ میریلوک بزرگی، عباس. (۱۳۹۸). نقش واسطه‌ای حمایت اجتماعی ادراک شده در تاثیر بخشودگی بین فردی بر سلامت اجتماعی در دانشجویان. دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی. ۲۰(۱): ۷۱-۸۰.
- باقریانی، فریده. (۱۳۹۴). رابطه دینداری با اعتماد اجتماعی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی بهبهان. فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی. ۱۴(۵۵): ۱۰۷-۷۹.
- بحری پور، عباس؛ رستگارخالد، امیر. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهرستان کاشان). فصلنامه علمی پژوهشی دانشگاه آزاد: (۱۰): ۹-۲۶.
- بخشی پور، عباس؛ پیروی، حمید و عابدیان، احمد. (۱۳۸۴). بررسی رابطه میان رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی با سلامت روان در دانشجویان. فصلنامه اصول بهداشت روانی. ۷(۲۸): ۱۴۵-۱۵۲.
- بنی فاطمه، حسین؛ علیزاده اقدم، محمداقبر؛ صبوری، رباب. (۱۳۹۵). بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان شاغل در سازمان‌ها و ادارات دولتی شهر تبریز و عوامل مرتبط با آن. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. ۱۲(۵): ۴۶-۲۹.
- بیات، بهرام؛ (۱۳۸۸)؛ جامعه‌شناسی احساس امنیت؛ تهران، امیرکبیر.
- تقلی لو، فرامرز. (۱۳۸۵). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی. فصلنامه مطالعات راهبردی. ۲۲(۲): ۲۵۷-۲۳۹.
- تمنائی فر، محمدرضا و منصوری نیک، اعظم. (۱۳۹۳). ارتباط ویژگی‌های شخصیتی، حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی با عملکرد تحصیلی دانشجویان. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی. ۱(۷۱): ۱۶۶-۱۴۹.
- جزینی، علیرضا و نوری نژاد، محمد علی. (۱۳۹۳). تاثیر رویکرد محله محوری در برقراری امنیت عمومی (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی تهران بزرگ). انتظام اجتماعی. ۶(۴): ۱۱۰-۸۷.
- جهانبخش گنجه، صادق و حسینی پور، احمد. (۱۳۹۶). بررسی میزان و عوامل اجتماعی مرتبط با احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: مغازه داران شهر تهران). فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی. ۸(۵۱): ۱۱۷-۸۳.
- جوادیان، رضا و فراست، هادی. (۱۳۹۶). بررسی رابطه حمایت اجتماعی و امنیت اجتماعی با اعتماد اجتماعی استفاده کنندگان از حمل و نقل عمومی. فصلنامه انتظام اجتماعی. ۹(۲): ۲۱۲-۱۸۹.

- چلبی، مسعود (۱۳۸۳)، جامعه شناسی نظم: تشریح و تحلیل نظری نظم اجتماعی، تهران: نشر نی.
- داوری، علی و رضازاده، آرش. (۱۳۹۲). مدل سازی معادلات ساختاری با نرم افزار نمونه سازی معادلات ساختاری نرم افزار، تهران: انتشارات جهاددانشگاهی
- دسترنج، منصوره و ملاحی، مهدی. (۱۳۹۶). رابطه امنیت اجتماعی و اعتماد اجتماعی در میان ساکنان شهر بندرعباس. فصلنامه انتظام اجتماعی. (۱)۶۸: ۹-۴۷.
- ذاکری هامانه، راضیه؛ افشانی، سید علیرضا و عسکری ندوشن، عباس (۱۳۹۱). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد. مجله جامعه شناسی ایران. (۳)۱۳: ۸۳-۱۱۰.
- رضاپور، داریوش و باقری، رحمان. (۱۳۹۷). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی با میزان احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی شهروندان بالای ۱۸ سال شهر دزفول). فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی. (۵۶)۹: ۷۲-۴۹.
- ریاحی، محمد اسماعیل؛ وردی نیا، اکبرعلی و پورحسین، زینب. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین حمایت اجتماعی و سلامت روان. فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی. (۳۹)۱۰: ۱۲۲-۸۵.
- ستارزاده، داوود؛ شهریاری، مبینا و ابوذریزاده، فائزه. (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی موثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان (مطالعه‌ی موردی زنان شهر رامسر در سال ۱۳۹۵). فصلنامه مشارکت و توسعه اجتماعی. (۳)۲: ۱۲۶-۱۰۷.
- شایگان، فریبا؛ امین صارمی، نوذر، عباسی، زینب. (۱۳۹۴). سرمایه اجتماعی و احساس امنیت (مورد مطالعه: دانش آموزان دبیرستانی منطقه ۴ تهران). فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. (۲۳)۶: ۱۲۲-۹۱.
- شیخی، محمد تقی؛ کمالی، افسانه و جهان آرای، ثریا. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی در میان مادران کودکان کم توان ذهنی. فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. (۸)۳: ۶۶-۳۷.
- صابر، مریم و نصرت آبادی، مهدی. (۱۳۹۳). حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در سالمندان تحت پوشش بهزیستی شهرستان کرمان. مجله بهداشت و توسعه. (۳)۳: ۱۹۹-۱۸۹.
- صفاری نیا، م و شریف، ن. (۱۳۸۹). ساخت و بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه اعتماد اجتماعی، فصلنامه پژوهش‌های روانشناختی اجتماعی، (۱۱)۳، ۵۸-۴۷.
- عنایت، حلیمه؛ موحد، مجید؛ حیدری، الله رحم. (۱۳۹۱). مطالعه رابطه‌ی اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در میان جوانان ۱۵-۲۹ سال ساکن شهرهای شیراز و یاسوج. جامعه‌شناسی کاربردی دانشگاه اصفهان. (۱)۲۳: ۱۰۴-۸۱.

- فعلی، جواد؛ گرجی کرسامی، علی؛ سیاه چشم، مهری؛ احسانی فر، محمد. (۱۳۹۷). احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین زنان شاغل در شهرداری ساری. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعات و جنایی. (۴)۱۳: ۹۲-۷۳.
- قاسمی پور، مریم و جهانبخش گنجه، سحر. (۱۳۸۸). رابطه حمایت اجتماعی و سلامت روان در دانشجویان شهرستان خرم آباد. فصلنامه علمی-پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان. (۱)۱۲: ۶۴-۵۷.
- قاسمی، مهدوی و کلدی. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر سرمایه‌ی اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان (مطالعه‌ی موردی: دانشجویان دانشگاه‌های شهر زنجان). فصلنامه‌ی مطالعات توسعه‌ی اجتماعی-فرهنگی. (۱)۵:
- قاسمی، وحید؛ فائق، سحر؛ امیر، آرمین. (۱۳۹۲). سنجش سرمایه اجتماعی و سطح بندی آن در طبقات مختلف مناطق ۱۴ گانه شهر اصفهان در سال ۹۱-۱۳۹۰. مطالعات توسعه اجتماعی ایران. (۳)۵: ۳۰-۷.
- قائدی، غلام حسین و یعقوبی، حمید. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین ابعاد حمایت اجتماعی ادراک شده و ابعاد بهزیستی در دانشجویان دختر و پسر. ارمغان دانش. (۲)۱۳: ۸۱-۶۹.
- کتابی، محمود؛ ادیبی سده، مهدی؛ قاسمی، وحید؛ صادقی ده چشمه، ستار. (۱۳۸۹). سنجش اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن در مراکز شهرستان‌های چهار محال و بختیاری. جامعه‌شناسی کاربردی. (۴)۲۱: ۱۲۲-۹۷.
- کرد زنگنه، جعفر؛ محمدیان پستکان، هاشم؛ سهرابی صمیره، شهلا. (۱۳۹۵). بررسی میزان احساس امنیت زنان و عوامل موثر در آن (مطالعه‌ی موردی زنان سرپرست خانوار تحت پوشش اداره‌ی کل بهزیستی شهرستان رامهرمز). فصلنامه شواری فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده. (۷۱)۱۸: ۱۳۰-۱۰۹.
- مظلوم خراسانی، محمد و اسمعیلی، عطاء. (۱۳۸۹). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد در سال ۸۶-۱۳۸۵ و عوامل موثر بر آن. مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد. (۲)۷: ۲۵۱-۲۱۹.
- نادری، حمدا...؛ جاهد، محمدعلی؛ شیرزاده، مهین دخت. (۱۳۸۸). بررسی رابطه احساس امنیت اجتماعی و سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی شهر اردبیل). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی. (۲۱)۸۷-۵۹.
- نیازی، محسن و فرشادفر، یاسمن. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق (۲و۱) و مناطق جنوب (۱۹و۲۰) شهر تهران. فصلنامه علمی-تخصصی مطالعات شهری. (۱)۱: ۱۷۸-۱۴۷.

- هزار جریبی، جعفر؛ کشوری، مصطفی؛ فاروقی، الهام؛ متقدم، عقیل. (۱۳۹۳). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل موثر بر آن (مطالعه موردی شهر تهران). فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، (۲۲): ۱-۴۲.
- یاری، حامد و هزار جریبی، جعفر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه احساس امنیت و اعتماد اجتماعی در میان شهروندان (مطالعه موردی ساکنان شهر کرمانشاه). پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران. ۱(۴): ۳۹-۵۸.
- یعقوبی، نورمحمد؛ ایمانی، عبدالمجید؛ گزمه، علیرضا؛ رقیه، رهدار. (۱۳۹۷). تاثیر اعتماد اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان (مراجعی به دادسراها در شهر زاهدان). فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی. (۵۵)، ۳۹-۶۶.
- Farzizadeh, Z., Haghi, S., & Aghaziyarati, R. (2015). Women's Feeling of Social Security and Social Happiness. *IAU International Journal of Social Sciences*, 5(1), 23-34.
- Hair, J. F., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. E., (2009), *Multivariate data analysis*, NJ: Prentice Hall.
- Huang, Y., Wu, R., Wu, J., Yang, Q., Zheng, S., & Wu, K. (2020). Psychological resilience, self-acceptance, perceived social support and their associations with mental health of incarcerated offenders in China. *Asian Journal of Psychiatry*, 52, 102-166.
- Hughes, J. W., Tomlinson, A., Blumenthal, J. A., Davidson, J., Sketch Jr, M. H., & Watkins, L. L. (2004). Social support and religiosity as coping strategies for anxiety in hospitalized cardiac patients. *Annals of Behavioral Medicine*, 28(3), 179-185.
- Jackson, J. (2006). Introducing fear of crime to risk research. *Risk Analysis: An International Journal*, 26(1), 253-264.
- Jensen, S., & Svendsen, G. T. (2016). Social trust, safety and the choice of tourist destination. *Business and Management Horizons*, 4(1), 1-9.
- Landman-Peeters, K. M., Hartman, C. A., van der Pompe, G., den Boer, J. A., Minderaa, R. B., & Ormel, J. (2005). Gender differences in the relation between social support, problems in parent-offspring communication, and depression and anxiety. *Social science & medicine*, 60(11), 2549-2559.
- Liu, L., Gou, Z., & Zuo, J. (2016). Social support mediates loneliness and depression in elderly people. *Journal of health psychology*, 21(5), 750-758.
- Schaefer, C., Coyne, J. C., & Lazarus, R. S. (1981). The health-related functions of social support. *Journal of behavioral medicine*, 4(4), 381-406.
- Schaefer, J. A., & Moos, R. H. (1998). The context for posttraumatic growth: Life crises, individual and social resources, and coping. *Posttraumatic growth: Positive changes in the aftermath of crisis*, 99, 126.
- Stanko, E. A. (1993). The case of fearful women: Gender, personal safety and fear of crime. *Women & Criminal Justice*, 4(1), 117-135.

- Streeter, C. L., & Franklin, C. (1992). Defining and measuring social support: Guidelines for social work practitioners. *Research on Social Work Practice*, 2(1), 81-98.
- Weaver, D. (2010). Social security and social support. *Journals of Gerontology*, 61 (1), 24-3
- Wilson-Doenges, G. (2000). An exploration of sense of community and fear of crime in gated communities. *Environment and behavior*, 32(5), 597-611.
- Zhen, R., Quan, L., & Zhou, X. (2018). How does social support relieve depression among flood victims? The contribution of feelings of safety, self-disclosure, and negative cognition. *Journal of affective disorders*, 229, 186-192.